

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 12.12.2011
COM(2011) 877 galīgā redakcija

2011/0430 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

ar ko groza Direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2011) 1551 galīgā redakcija}

{SEC(2011) 1552 galīgā redakcija}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. 1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu ("PSI direktīva") tika pieņemta 2003. gada 17. novembrī. Direktīvas mērķis ir sekmēt PSI atkalizmantošanu visā Savienībā, saskaņojot atkalizmantošanas pamatnosacījumus un likvidējot galvenos šķēršļus, kas liedz minēto informāciju atkalizmantot iekšējā tirgū. Direktīvā izklāstīti noteikumi par nediskrimināciju, tarifkāciju, ekskluzīvu vienošanos, pārredzamību, licencēšanu un praktiskām metodēm, kas izmantojamas, lai atvieglotu publisko dokumentu atrašanu meklēšanas rezultātos un atkalizmantošanu.

Direktīvas 13. pantā ir izteikts aicinājums jautājumu par šīs direktīvas piemērošanu pārskatīt līdz 2008. gada 1. jūlijam. Komisija veica šo pārskatīšanu, secinājums pēc tam publicējot paziņojumā COM(2009) 212¹. Tā konstatēja, ka, neraugoties uz līdzšinējiem panākumiem, joprojām pastāv vairāki šķēršļi, proti, publiskā sektora iestādes cenšas maksimāli segt izmaksas, nevis rūpējas par saimniecisko labumu kopumā, valda konkurence starp publisko un privāto sektoru, atkalizmantošanu kavē praktiskas problēmas (piemēram, trūkst informācijas par pieejamo PSI) un publiskā sektora iestādes neapzinās ekonomisko potenciālu. Komisija secināja, ka līdz 2012. gadam jāveic vēl viens novērtējums, jo tad, domājams, būs pieejami plašāki dati par direktīvas ietekmi, sekām un piemērošanu. Ar šādu priekšlikumu Komisija nāca klajā pēc otrās pārskatīšanas.

Publiskā sektora informācija ir nozīmīgs digitālā satura produktu un pakalpojumu sākotnējais materiāls, kam ir liels līdz šim neizmantots potenciāls. Šī Savienības pasākuma vispārīgais mērķis ir veicināt ekonomikas izaugsmi un jaunu darba vietu izveidi, atraisot valdības rīcībā esošo datu ekonomisko potenciālu, ko sniegtu uzlaboti PSI izmantošanas nosacījumi. Vispārīgais mērķis ir pilnībā atbilstīgs Savienības horizontālajām stratēģijām, it īpaši 2010. gada 3. martā uzsāktajai Komisijas stratēģijai "Eiropa 2020", kuras mērķis ir padarīt Eiropu "*par gudru, ilgtspējīgu un integrējošu ekonomiku ar augstu nodarbinātības, ražīguma un sociālās kohēzijas līmeni*".

Nodrošinot PSI brīvu pieejamību atkalizmantošanas nolūkā, pozitīvi tiks ietekmēta arī pārredzamība, efektivitāte un valdību pārskatatbildība, kā arī sekmēta plašāku iespēju piešķiršana iedzīvotājiem.

Tāpēc galu galā PSI direktīvas mērķis ir sekmēt kultūras pārmaiņas publiskajā sektorā, radot labvēlīgu vidi tādu pasākumu veikšanai, kas sniedz pievienoto vērtību un kas veicami saistībā ar publisku informācijas resursu atkalizmantošanu.

Grūtības regulējuma jomā var rasties saistībā ar pienākumu tirgū ieviest optimālu tiesisko regulējumu, lai veicinātu PSI produktu un pakalpojumu izmantošanu digitālā satura tirgū, tostarp attiecībā uz pārrobežu dimensiju, kā arī novērst ar PSI atkalizmantošanu saistītos konkurences kropļojumus Savienības tirgū. Tādējādi Komisijas priekšlikuma mērķis ir izveidot ķēdi, kurā būtu apvienota PSI izmantošana komerciālos un nekomerciālos nolūkos,

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0212:FIN:LV:PDF>.

dažādos ķēdes posmos nodrošinot īpašus apstākļus, kas ļautu uzlabot piekļuvi un atvieglot atkalizmantošanu.

Dati jāatbloķē, jānodrošina, ka tie parādās meklēšanas rezultātos un ir faktiski pieejami atkalizmantošanai. Finanšu un nefinanšu darījumu izmaksas jā saglabā iespējami zemākas. Atkalizmantotājiem jābūt iespējai izmantot efektīvu un iedarbīgu pārsūdzības mehānismu, kas ļautu tiem īstenot savas tiesības. Sākotnējie direktīvas noteikumi ir jāpastiprina, lai pārvarētu atlikušos šķēršļus, piemēram, nepietiekamu informāciju par datu faktisko pieejamību, ierobežojošus vai neskaidrus noteikumus, kuri reglamentē piekļuvi un atkalizmantošanas nosacījumus, traucējošu, neskaidru un neatbilstīgu cenu noteikšanu, ja par informācijas atkalizmantošanu ir iekasējama maksa, kā arī vispārējo pārmērīgo sarežģītību procesā, kurā it īpaši mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) var saņemt atļauju atkalizmantot *PSI*. Turklāt atkalizmantotājiem un tirgū pārstāvētajām publiskā sektora “hibrīdiestādēm” (tās publiskos uzdevumus apvieno ar datu izmantošanu komerciālos nolūkos) jābūt iespējai izmantot vienlīdzīgus konkurences apstākļus un tādas konkurences nosacījumus, ko neierobežo diskriminējoša attieksme vai nepamatotas ekskluzīvas vienošanās par *PSI* izmantošanu. Visbeidzot, *PSI* atkalizmantošanas iekšējā tirgus uzplaukums būs iespējams vienīgi tad, ja tiks likvidēti regulatīvie un praktiskie ierobežojumi atkalizmantošanas jomā visā Savienībā un viena veida dati būs pieejami atbilstīgi līdzīgiem vai pat identiskiem noteikumiem un nosacījumiem neatkarīgi no valsts, kur tie iegūti.

Uzlabota piekļuve un vienkāršāka atkalizmantošana cita starpā sniegs šādus ieguvumus: jauninājumi saistībā ar produktiem, kas tiešā veidā balstīti uz *PSI*, un papildinošiem produktiem; samazinātas darījumu izmaksas un lielāka efektivitāte publiskajā sektorā; un aizvien plašāk izmantota pieeja, kam atbilstīgi preču ražošanas nolūkā kombinē publiskā un privātā sektora informāciju.

1.2. Vispārīgais konteksts

Publiskā sektora iestādes sagatavo, vāc un savā īpašumā glabā plašu informāciju un saturu, sākot ar statistikas, ekonomikas un vides datiem līdz arhīva materiāliem, grāmatu vai mākslas darbu kolekcijām. Digitālā revolūcija ir ievērojami palielinājusi šo resursu vērtību attiecībā uz novatoriskiem produktiem vai pakalpojumiem, saistībā ar kuriem datus izmanto kā izejmateriālu.

Datu, tostarp publisko datu, resursu brīvas pieejamības ekonomiskā nozīme tagad ir plaši atzīta. Piemēram, saskaņā ar ziņojumu, kas 2010. gadā publicēts žurnālā *The Economist*, dati ir kļuvuši par “*bruto ieguldījumu ekonomikā, kurš ir gandrīz līdzvērtīgs kapitālam un darbaspēkam*”², bet *Digital Britain* galīgajā ziņojumā dati atzīti par “*jauninājumu valūtu [..] uz zināšanām balstītas ekonomikas dzīvības eliksīru*”³. Nesen veiktā pētījumā aplēsts, ka publiskā sektora informācijas kopējā tirgus vērtība 2008. gadā bijusi 28 miljardi euro visā Savienībā⁴. Tajā pašā pētījumā norādīts, ka publiskā sektora informācijas plašāka pieejamība, nodrošinot vienkāršu piekļuvi, nozīmē ES-27 vispārēju ekonomisku ieguvumu, kas ir aptuveni 40 miljardi euro gadā. Kopējais tiešais un netiešais ekonomiskais ieguvums no *PSI* lietojumiem un izmantošanas visā ES-27 ekonomikā varētu būt aptuveni 140 miljardi euro gadā.

² <http://www.economist.com/node/15557443>.

³ <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/interactive.bis.gov.uk/digitalbritain/report/>, 214. lpp.

⁴ *Review of recent studies on PSI re-use and related market developments*, G. Vickery, 2011. gada augusts.

Papildus tam, ka publisko datu brīva pieejamība sekmē jauninājumus un radošumu, kas savukārt veicina ekonomikas izaugsmi, tā arī dod iespējas pilsoņiem, tādējādi nostiprinot līdzdalības demokrātiju un veicinot pārredzamu, atbildīgu un efektīvāku pārvaldību.

Direktīvas uzdevums ir ieviest tirgū optimālu tiesisko regulējumu, lai atvieglotu un veicinātu brīvi pieejamu publisko datu atkalizmantošanu komerciālos un nekomerciālos nolūkos. Visbeidzot, direktīvas un tās pārskatīšanas mērķis ir sekmēt kultūras pārmaiņas publiskajā sektorā, radot labvēlīgu vidi tādu pasākumu veikšanai, kas sniedz pievienoto vērtību un kas veicami saistībā ar publisku informācijas resursu atkalizmantošanu.

Tādējādi šīs direktīvas pārskatīšana ir daļa no Eiropas digitalizācijas programmas un stratēģijas “Eiropa 2020”, kuras mērķis ir gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme⁵. Faktiski pārskatīšana ir Digitalizācijas programmas pamatpasākums (1.c punkta pamatpasākums).

1.3. Atbilstība pārējiem politikas virzieniem

1.3.1. PSI politika un Savienības konkurences noteikumi

Viens no *PSI* direktīvas mērķiem ir ierobežot konkurences kropļojumus Savienības tirgū un tādējādi izveidot vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem potenciālajiem *PSI* atkalizmantotājiem. Šajā sakarā *PSI* direktīvā īpaši formulēti vispārīgāki Savienības noteikumi par konkurenci, proti, 10. panta 2. punkts (šķērssubsīdiju aizliegums) un 11. pants (aizliegums slēgt ekskluzīvas vienošanās).

1.3.2. PSI politika un vides politika

PSI direktīva, Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai (Orhūsas direktīva) un Direktīva 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas (*INSPIRE*) Eiropas Kopienā — tās visas kopā veido Savienības pasākumu paketi, kuras mērķis ir iespējami plašāk izplatīt publisko iestāžu rīcībā esošo vides informāciju. Lai gan šīm direktīvām nav kopīgu mērķu tuvākajā nākotnē, tās papildina cita citu, turklāt tām ir kopīgs mērķis uzlabot pārredzamību un publisko datu pieejamību.

Direktīva par vides informācijas pieejamību sabiedrībai veicina lielāku izpratni par vides jautājumiem, veicina viedokļu brīvu apmaiņu, sabiedrības efektīvāku līdzdalību lēmumu pieņemšanā vides jomā un galu galā palīdz uzlabot vidi. Tajā ir atbalstīta Komisijas politika attiecībā uz *PSI* atkalizmantošanu, jo plaši pieejama informācija ir priekšnoteikums tās atkalizmantošanai, un vides dati ir ļoti nozīmīgs informācijas avots jaunu produktu un pakalpojumu radīšanā. *INSPIRE* direktīvai ir līdzīga nozīme saistībā ar telpiskajiem datiem.

Turklāt *PSI* direktīvai ir izšķiroša nozīme saistībā ar topošās kopīgās vides informācijas sistēmas vispārējo saskaņotību.

1.3.3. PSI un integrētā jūrlietu politika

Komisija 2010. gada septembrī Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedza paziņojumu “Zināšanas par jūru 2020”, kura mērķis bija atraisīt potenciālu, ko varētu sniegt zināšanas par jūru. Tajā paredzētā trīs līmeņu pieeja, ar kuru plānots panākt, ka jūras datu izmantošana kļūst vienkāršāka un lētāka, lai palielinātu jūras datu lietotāju konkurētspēju un izpratni par Eiropas

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm.

jūrām un okeāniem, ir saderīga ar Komisijas politiku *PSI* atkalizmantošanas jomā un papildina to.

1.3.4. *PSI politika un kopējā transporta politika*

Viena no 40 iniciatīvām, kas ierosinātas jaunajā Transporta baltajā grāmatā⁶, paredz izveidot pamatnosacījumus, lai veicinātu viedo sistēmu attīstību un to izmantošanu savstarpēji savietojamai un multimodālai plānošanai, informācijai, tiešsaistes rezervācijas sistēmām un viedai biļešu pārdošanai.

Šī iniciatīva ir tieši saistīta ar Rīcības plānu⁷ inteligēnto transporta sistēmu (ITS) ieviešanai attiecībā uz autotransportu un tā saskarnēm ar citiem transporta veidiem, kuru Komisija pieņēma 2008. gada decembrī, un 2010. gada 7. jūlija Direktīvu 2010/40/ES⁸ par pamatu inteligēnto transporta sistēmu ieviešanai autotransporta jomā un saskarnēm ar citiem transporta veidiem. Šo divu instrumentu mērķis ir paātrināt un koordinēt ITS lietotņu ieviešanu, tostarp Savienības mēroga reāllaika satiksmes informācijas pakalpojumus un Savienības mēroga maršruta informācijas pakalpojumus.

Saskaņā ar Direktīvu 2010/40/ES Komisija pieņems saistošas specifikācijas, kuru mērķis ir “nodrošināt multimodālus reālā laika satiksmes pakalpojumus visā ES” un “nodrošināt maršruta informācijas pakalpojumus visā ES”, lai risinātu jautājumu par transporta jomas iestāžu sniegtajiem datiem par satiksmes regulējumu, un privātiem uzņēmumiem nodrošinātu piekļuvi attiecīgajiem publiskajiem datiem.

Gan šādas specifikācijas, gan arī leģislatīva akta priekšlikums, kas, iespējams, tiks pieņemts vēlāk, lai nodrošinātu sabiedriskā transporta informācijas pieejamību un atkalizmantošanu, varētu ievērojami sekmēt Komisijas politiku *PSI* atkalizmantošanas jomā, sniedzot pilsoņiem vai uzņēmumiem piekļuvi un atkalizmantošanas tiesības attiecībā uz satiksmes vai sabiedriskā transporta informāciju par jauniem produktiem un pakalpojumiem, kuri balstīti uz šādu datu ļoti dinamisko saturu. Šāda pieeja ir atbilstīga Komisijas politikai *PSI* atkalizmantošanas jomā.

1.3.5. *PSI politika un iniciatīva par brīvu piekļuvi zinātniskai informācijai*

Zinātniskās informācijas jomā Komisijas mērķis ir maksimāli lietderīgi izmantot informācijas tehnoloģiju (interneta, superskaitļošanas tīklu un datizraces) sniegtās priekšrocības, tādējādi nodrošinot labāku piekļuvi un atvieglotot zinātnes atziņu atkalizmantošanu. “Brīvas piekļuves” politikas mērķis ir panākt, lai lasītājam zinātniskie raksti un pētījumu dati tīmeklī būtu brīvi pieejami. Komisija plāno veikt pasākumus, lai veicinātu piekļuvi zinātniskajai informācijai un tās saglabāšanu, tostarp saistībā ar tādu pētniecības projektu publikācijām un datiem, ko finansē no Savienības budžeta.

Komisijas mērķi šajā jomā ir ļoti cieši saistīti ar *PSI* direktīvas mērķiem, jo abos gadījumos tie paredz nodrošināt publiskās informācijas plašāku pieejamību Eiropā, lai varētu šai informācijai piekļūt un to atkalizmantot.

⁶ BALTĀ GRĀMATA Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu — virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu. COM(2011) 144, galīgā redakcija, 28.3.2011.

⁷ COM(2008) 886, galīgā redakcija/2 — labojums, 20.3.2009.

⁸ OV L 207/1, 6.8.2010.

1.3.6. PSI politika un politika digitalizācijas un kultūras mantojuma jomā

Kultūras satura kolekciju digitalizācija veicina piekļuvi kultūrai, jo tā nodrošina, ka Eiropas kultūras iestāžu rīcībā esošais Eiropas kultūras mantojums — grāmatas, kartes, skaņu ieraksti, filmas, manuskripti, muzeju objekti utt. — visiem ir vieglāk pieejams darba, mācību un izklaides nolūkos. Vienlaikus, pateicoties digitalizācijai, šie resursi kļūst par paliekošu vērtību digitālajā ekonomikā, radot daudzas iespējas inovāciju jomā, lai gan digitālās kultūras vērtības joprojām nav pilnībā izmantotas. Tikai tagad tiek atklāti jauni uzņēmējdarbības modeļi un sāka attiecīga komercdarbība. Mērķi, kas paredz nodrošināt publiskā sektora informācijas plašu pieejamību (*PSI* direktīva) un digitalizētās kultūras vērtības nodot radošu un novatorisku uzņēmēju rīcībā (digitalizācijas politika), ir pilnībā saskanīgi un savstarpēji papildinoši, turklāt tie ir pilnībā saderīgi gan ar Eiropas darba kārtību kultūrai, gan Padomes darba plānu kultūras jomā.

2. SECINĀJUMI PĒC APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMIEM

2.1.1. Sabiedriskā apspriešanās

Plaša sabiedriskā apspriešanās tiešsaistē par direktīvas pārskatīšanu notika atbilstīgi iedibinātajiem Komisijas standartiem. Apspriešanās ilga no 2010. gada 9. septembra līdz 2010. gada 30. novembrim. Informāciju par to publicēja Komisijas tīmekļa vietnē “Jūsu balss Eiropā”:

<http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=psidirective2010>.

Uzsākot sabiedrisko apspriešanu, tika publicēts paziņojums preseī. Apspriešanās sākums tika izziņots arī *Twitter* sociālajā tīklā, Komisijas tīmekļa vietnē

(http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm), kas veltīta informācijas sabiedrībai un *PSI*, un *ePSIplatform* portālā⁹. Turklāt ieinteresētās personas tika informētas par apspriešanos un aicinātas paust savu viedokli, izmantojot savu apvienību starpniecību vai individuāli nosūtot e-pasta ziņojumus. Izteikties tika aicinātas visas ieinteresētās puses, tostarp valdības, publiskā sektora satura īpašnieki (tostarp no patlaban izslēgtajām nozarēm), komerciālie un nekomerciālie atkalizmantoņi, eksperti, akadēmisko aprindu pārstāvji un iedzīvotāji.

Apspriešanās tika saņemtas 598 atbildes, kuras publicēja Komisijas *PSI* tīmekļa vietnē¹⁰. Atbildes sniedza visdažādākie *PSI* vērtību radīšanas ķēdes dalībnieki: *PSI* satura īpašnieki (8 %), citas publiskās iestādes, kuras nav *PSI* īpašnieki (4 %), *PSI* atkalizmantoņi (13 %), akadēmisko aprindu pārstāvji un eksperti (23 %), pilsoņi (48 %) un respondenti, kuri norādīti kā „citi” (4 %).

Lielākais vairums respondentu ziņoja, ka *PSI* atkalizmantošanas potenciāls nav pilnībā īstenots, un puda atbalstu turpmākiem pasākumiem, lai veicinātu atkalizmantošanu un sekmētu uz *PSI* balstītus pārrobežu produktus un pakalpojumus. Direktīvas grozījumus atbalstīja daudzi respondenti — aptuveni 40 % *PSI* satura īpašnieku un līdz pat vairāk nekā 70 % atkalizmantoņaju. Ierosinājumi, ko dažādu kategoriju respondenti sniedza par tiesību aktu grozījumiem un papildu norādījumiem ieteikuma tiesību jomā, būtiski neatšķīrās, taču vairums respondentu atbalstīja vispārējā principa grozīšanu, lai paredzētu tiesības uz

⁹ <http://www.epsiplatform.eu/>.

¹⁰ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/index_en.htm.

atkalizmantošanu un pieņemtu papildu pasākumus (publisko datu resursus padarīt brīvi pieejamus un veicināt atkalizmantošanu, piemēram, izveidojot pieejamo dokumentu līdzekļu sarakstus, paredzot vienkāršotus nosacījumus vai tādus, kas neparedz licencēšanu, piemērojot robežizmaksas utt.).

Visi respondenti lielu uzmanību veltīja arī jautājumam par maksas iekasēšanu. Ņemot vērā daudzus viedokļus, tapa skaidrs, ka ir jāsniedz skaidrojumi un ieteikumi par daudziem tarififikācijas jautājumiem, tostarp par izvēli starp tarififikācijas stratēģijām un bezmaksas piekļuvi, kā arī pieņemamu maksu. Ieinteresētās personas neatbalstīja maksas iekasēšanu par atkalizmantošanu, pamatojoties uz pilnīgu vai daļēju izmaksu segšanu. Respondenti bieži izteikuši aicinājumu aizliegt maksas iekasēšanu vai precizēt terminu "pamatots ienākums no ieguldījumiem". Lielākā daļa atbalstīja bezmaksas atkalizmantošanu nekomerciālos nolūkos. Visu kategoriju respondenti sniedza daudzus argumentus par un pret robežizmaksu risinājumu, šajā jautājumā nepanākot vienprātību.

Visbeidzot, respondenti visās nozarēs vispārēji lūdza sniegt atbalstu un veikt ieviešanas pasākumus, lai veicinātu *PSI* atkalizmantošanu, tostarp pāri robežām. Šie pasākumi ietver ieteikumus daudzās jomās (licencēšana, tarififikācija, datu kvalitāte), kuri jāsniedz, lai atbalstītu valsts datu portālu izveidi un vienotu Eiropas datu piekļuves punktu.

Kopumā, izvērtējot šajā apspriešanā saņemtās atbildes, atklājās, ka salīdzinājumā ar 2009. gada pārskatīšanu atkalizmantošanas kultūrā ir vērojams progress daudzās dalībvalstīs, jo īpaši Apvienotajā Karalistē, Francijā un Dānijā. Tomēr vēl ir daudz darāmā, lai maksimāli palielinātu *PSI* atkalizmantošanas potenciālu un pilnībā izmantotu noteikumus, kuri ieviesti ar 2003. gada *PSI* direktīvu un attiecībā uz kuriem dažos gadījumos jāveic grozījumi vai jāsniedz skaidrojumi. Turklāt tas, ka respondentu vidū nav vienprātības vai kopējas tendences attiecībā uz maksas iekasēšanu par *PSI* atkalizmantošanu, liecina, ka visos gadījumos nav piemērojams viens standarta risinājums un ka jāņem vērā gan *PSI* īpašnieku, gan *PSI* atkalizmantotāju atšķirīgās vajadzības, lai nekavētu datu atkalizmantošanu.

Izvērtējot iespējas, kam atbilstīgi sagatavota šajā priekšlikumā iekļautā tiesību aktu un ieteikuma tiesību pasākumu pakete, tika ņemtas vērā saņemtās atbildes.

2.1.2. Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana

Lai novērtētu *PSI* atkalizmantošanas tirgus dažādos aspektus, pēdējo pāris gadu laikā Komisija ir veikusi turpmāk uzskaitītos pētījumus, tostarp veicot šī tirgus ekonomisko vērtējumu: *MEPSIR (Measuring European Public Sector Information Resources)*¹¹, pētījums par ekskluzīvo vienošanos¹², ekonomikas rādītājiem un problēmsituācijas analīzi saistībā ar *PSI* cenu noteikšanas modeļiem¹³, pētījums par cenu noteikšanas modeļiem attiecībā uz *PSI* (*Deloitte*, vēl nav publicēts), pētījums par *PSI* tirgus vērtību (*Vickery*, vēl nav publicēts), pētījums par kultūras materiālu atkalizmantošanu¹⁴.

Pētījumos novērtēta *PSI* atkalizmantošana dalībvalstīs, aprēķināts kopējais *PSI* tirgus apjoms Savienībā (2006. gadā un 2010.–2011. gadā), noteikts, vai pastāv iespējamās ekskluzīvas

¹¹ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/actions_eu/policy_actions/mepsir/index_en.htm.

¹² http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/facilitating_reuse/exclusive_agreements/index_en.htm.

¹³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/economic_study_report_final.pdf.

¹⁴ <http://tinyurl.com/culturePSI>.

vienošanās, ko noslēgušas publiskā sektora iestādes saskaņā ar direktīvas 11. pantu, sniegts ieskats pašreizējās *PSI* attīstības tendencēs dalībvalstīs, ieteikti ekonomikas rādītāji, kuri izmantojami, lai novērtētu *PSI* atkalizmantošanu, izvērtēti dažādi piegādes un *PSI* tarifkācijas modeļi, kā arī sniegts pārskats par *PSI* atkalizmantošanu kultūras nozarē. Šo pētījumu rezultātos sniegti vērtīgi ekonomikas dati, lai noteiktu, kādas ir vispiemērotākās iespējas *PSI* direktīvu pārskatīšanai.

Turklāt Komisija varēja izmantot svarīgu juridisku analīzi, kura veikta pētījumā saistībā ar *LAPSI* (publiskā sektora informācijas juridiskie aspekti)¹⁵ tematisko tīklu, aplūkojot jautājumu par to, kādas tiesiskās sekas rada konkrēti risinājumi, kas saistīti ar *PSI* atkalizmantošanu, piemēram, atkāpes no standarta noteikuma par robežizmaksu izmantošanu, jēdziens “publiskais uzdevums” un nediskriminācija neatkarīgi no tā, vai publiskā sektora uzņēmumiem būtu jāpiemēro *PSI* direktīva, kā arī licencēšanas nosacījumi.

Visbeidzot, papildu dati ir savākti, izmantojot ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām izveidotos sakarus, sadarbību, koordināciju un izpratnes veicināšanas pasākumus. Portālā *ePSIplatform* ir sniegts plašs *PSI* datu klāsts, kas attiecas uz visu Savienību¹⁶.

2.1.3. Ietekmes novērtējums

Ietekmes novērtējumā ir aplūkotas piecas iespējas, kas izmantojamas, lai risinātu konstatētās problēmas, proti: nepietiekama skaidrība un pārredzamība saistībā ar *PSI* atkalizmantošanas noteikumiem, bloķēti informācijas resursi, pārāk augsta maksa, vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkums, atkalizmantošanas noteikumu nepietiekama piemērošana un nekonsekventu pieeju pieņemšana atsevišķās dalībvalstīs. Neatkarīgi no iespējas atcelt direktīvu minētās iespējas vispārīgi ir iedalāmas divās kategorijās, proti, iespējas, kuras paredz saglabāt pašreizējos noteikumus, un iespējas, kuras paredz veikt izmaiņas, sākot ar vienkāršiem tehniskiem pielāgojumiem un beidzot ar būtiskiem grozījumiem noteikumos.

1. iespēja. Bez politikas pārmaiņām: direktīvā neveic izmaiņas (atsauces scenārijs)

Attiecībā uz publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu šī iespēja „bez politikas pārmaiņām” nozīmētu to, ka spēkā paliktu direktīvas pašreizējie noteikumi un valstu transponēšanas instrumenti.

2. iespēja. ES pašreizējās rīcības pārtraukšana: *PSI* direktīvu atceļ

PSI direktīvā ir noteikti *PSI* atkalizmantošanas pamatnosacījumi visā Savienībā, un ar to ir ieviestas pārmaiņas dalībvalstu politikā un tiesību aktos. Ja šīs direktīvas nebūtu, dalībvalstis pēc savas izvēles varētu atcelt vai grozīt valsts īstenošanas tiesību aktus par *PSI* atkalizmantošanu. Šīs konkrētās iespējas rezultātā tiktu atcelti visi direktīvā un transponēšanas instrumentos pašlaik ietvertie regulatīvie pienākumi.

3. iespēja. Ieteikuma tiesību pasākumi

Šie instrumenti, piemēram, Komisijas pamatnostādnes vai ieteikumi, nodrošina papildu informāciju un/vai interpretāciju par dažiem *PSI* direktīvas noteikumiem. Ieteikuma tiesību

¹⁵ <http://www.lapsi-project.eu/>.

¹⁶ <http://www.epsiplatform.eu/>.

pasākumi ietvertu, piemēram, ieteiktos licencēšanas nosacījumus, ieteikumus par tehniskajiem formātiem vai cenu aprēķinu (tostarp robežizmaksu aprēķinu).

4. iespēja. Grozījumi tiesību aktos

Šī iespēja paredz veikt grozījumus direktīvas saturā, t. i., tās noteikumos paredzētajās tiesībās un pienākumos. Tas ietver: i) direktīvas darbības jomas paplašināšanu, ietverot tajā patlaban neiekļautās nozares (kultūras, izglītības un pētniecības iestādes, kā arī publiskās raidorganizācijas); ii) tarififikācijas noteikumu paredzēšanu, pamatojoties uz robežizmaksām, ar iespējamiem izņēmumiem; iii) vispārējā principa grozīšanu, padarot pieejamos dokumentus atkalizmantojamus; iv) tādas prasības noteikšanu, kas paredz datus publicēt mašīnlasāmā formātā; v) tādas prasības noteikšanu, kas paredz iecelt neatkarīgu regulatoru un nodrošināt efektīvu un iedarbīgu pārsūdzības mehānismu; vi) atbilstības pierādīšanas pienākuma pārceļšanu uz tarififikācijas prasībām; vii) tādas prasības noteikšanu, kas publisko uzdevumu darbības jomu paredz definēt vienīgi tiesību aktos.

5. iespēja. Risinājumu kopums

Šī iespēja apvienotu būtiskas pārmaiņas atkalizmantošanas regulējumā (4. iespēja) un papildu ieteikumus par principiem, kas publiskajām iestādēm jāpiemēro, tos īstenojot valsts līmenī (3. iespēja).

Ietekmes novērtējuma rezultāti

Ietekmes novērtējumā *PSI* produktu un pakalpojumu spēja visiem patērētājiem nodrošināt ekonomiskos un sociālos ieguvumus tiks izvērtēta, ņemot vērā ekonomiskās un sociālās izmaksas, ko rada iespējamie ieņēmumu zaudējumi, kuri savukārt radušies, ļaujot atkalizmantot publiskos datus bez maksas vai par nelielu samaksu. Īpaša uzmanība pievērsta tam, ka jebkurai politikai šajā jomā ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi publiskā sektora “hibrīdiestādēm”, kuras iesaistījušās komercdarbībā saistībā ar tādu datu atkalizmantošanu, ko tās ģenerē vai savāc ar valsts līdzekļiem, un to privātajiem konkurentiem, kā arī tam, lai publiskajā sektorā neveidotos nesamērīgs slogs, kas varētu apdraudēt *PSI* sagatavošanu, ieguldījumus un jauninājumus.

Saskaņā ar novērtējumu, neveicot izmaiņas esošajā tiesiskajā regulējumā (1. iespēja), palielināsies iespēja valsts līmenī izmantot dažādās pieejas, kas savukārt radīs lielāku tiesisko nenoteiktību un kropļojošus konkurences nosacījumus iekšējā tirgū.

Direktīvas atcelšana (2. iespēja) likvidētu drošības tīklu, kas Savienības mērogā izveidots ar *PSI* atkalizmantošanas noteikumu minimumu. Ļaujot dalībvalstīm brīvi rīkoties jomā, kas iepriekš reglamentēta ar saskaņotiem Savienības noteikumiem, varētu rasties lielāka tiesiskā nenoteiktība un izmantotas atšķirīgas valsts pieejas, kaitējot konkurencei un iekšējam tirgum *PSI* atkalizmantošanas jomā. Direktīvas atcelšana arī būtu pilnīgi pretrunā ar saistīto datu pieejamību un atkalizmantošanas iniciatīvām, kas īstenotas Savienības un valsts līmenī.

Pieņemot tikai ieteikuma tiesību pasākumus (3. iespēja), varēs vieglāk piemērot *PSI* direktīvas noteikumus par licencēšanu un tarififikāciju, tomēr, neskatoties uz to, palielināsies iespēja valsts līmenī izmantot dažādās pieejas, kas savukārt radīs lielāku tiesisko nenoteiktību un kropļojošus konkurences nosacījumus iekšējā tirgū.

Grozījumi esošajos direktīvas noteikumos (4. iespēja) palīdzēs izveidot tiesisko regulējumu, kas būtu labvēlīgāks attiecībā uz informācijas atkalizmantošanu: tas paplašinās direktīvas

darbības jomu, iekļaujot tajā kultūras materiālu, radīs Savienības mērogā īstenojamas tiesības atkalizmantojot *PSI*, samazinās cenas par *PSI* atkalizmantošanu, palielinās pārsūdzības mehānisma efektivitāti saistībā ar atkalizmantošanas tiesību īstenošanu un radīs vienlīdzīgākus konkurences apstākļus publiskā sektora iestādēm, kuras konkurē ar privātiem atkalizmantojājiem. Tomēr, īstenojot šo iespēju, var rasties atšķirības — un tiesiskā nenoteiktība — saistībā ar atsevišķu noteikumu piemērošanu, jo īpaši attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un licencēšanas nosacījumiem.

Tiesību aktu grozījumu un ieteikuma tiesību pasākumu kombinēšana (5. iespēja) nozīmētu kopīgus ieguvumus, ko sniedz 3. un 4. iespēja. Tas savukārt nodrošinās tādu valsts pieeju konverģenci visā iekšējā tirgū, kas sekmē informācijas atkalizmantošanu, tādējādi veicinot tiesisko noteiktību, palielinot stimulus un samazinot šķēršļus, kas kavē *PSI* atkalizmantošanu. Analīze, kas veikta saistībā ar ietekmes novērtējumu, liecina, ka šī iespēja atbilstīgi konkrētai valsts situācijai piedāvā vislabāko līdzsvaru starp *PSI* atkalizmantošanas veicināšanu, saskaņošanu un tiesisko noteiktību.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

3.1. Juridiskais pamats

PSI direktīva ir pieņemta, pamatojoties uz LESD 114. pantu (EKL 95. pants), jo tās priekšmets attiecas uz pareizu iekšējā tirgus darbību un pakalpojumu brīvu apriti. Tāpēc arī šīs direktīvas grozījumiem ir jābūt ar tādu pašu juridisko pamatu.

3.2. Subsidiaritāte un proporcionalitāte

PSI direktīva ir pieņemta, pamatojoties uz LESD 114. pantu (bijušais EKL 95. pants). Šīs pārskatīšanas vispārējais mērķis ir novērst pastāvošās un jaunās atšķirības dalībvalstu starpā attiecībā uz publiskā sektora informācijas izmantošanu, kas traucē pilnībā izmantot šī resursa ekonomisko potenciālu. Konkrētie mērķi ir atvieglot Savienības mēroga produktu un pakalpojumu izveidi uz *PSI* bāzes, nodrošināt *PSI* efektīvu pārrobežu izmantošanu produktiem un pakalpojumiem, kas rada pievienoto vērtību, ierobežot konkurences kropļojumus Savienības tirgū un novērst atšķirību padziļināšanos starp dalībvalstīm saistībā ar *PSI* atkalizmantošanu.

Priekšlikuma saturs atbilst šiem mērķiem.

Brīvi pieejamu datu, jo īpaši valsts datu, ekonomiskā nozīme, kalpojot par pamatu jauniem informācijas pakalpojumiem un produktiem, tagad tiek daudz plašāk atzīta nekā 2002. gadā, kad Komisija iesniedza priekšlikumu direktīvai. Lai gan publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas pamatnoteikumi ir harmonizēti Savienības līmenī, vairāki jautājumi joprojām ir aktuāli un ir radušies jauni.

Tādēļ ieinteresētās personas uzskata, ka esošais tiesiskais regulējums nav pietiekams, lai radītu apstākļus, kas var nodrošināt maksimāli iespējamu labumu no publisko datu resursiem Eiropā. Sagatavojot uz *PSI* balstītus pasākumus, dažas pašreizējās materiālo tiesību normas kavē uz *PSI* atkalizmantošanu balstītu pasākumu izstrādi un izraisa iekšējā tirgus sadrumstalotību.

Pašreizējais maksas iekasēšanas režīms, kura pamatā ir izmaksu atgūšana, kā to atļauj direktīvas noteikumi, tiek uzskatīts par nepietiekamu iniciatīvu veicinošām darbībām, kuru

pamatā ir publisko datu atkalizmantošana. Tikai harmonizācija Savienības līmenī var nodrošināt, ka standarta maksas iekasēšanas principi un izņēmumi ir saskanīgi visā Savienībā, lai veicinātu atkalizmantošanas darbības.

Vēl jo vairāk, dažās dalībvalstīs publiskās iestādes var brīvi izlemt, vai atļaut atkalizmantošanu¹⁷. Rezultātā “*pastāv acīmredzams harmonizācijas trūkums dalībvalstu starpā attiecībā uz publisko datu atkalizmantošanu, kas var attiekties arī uz (publiskajiem) satiksmes datiem*”¹⁸. Rīcība Savienības līmenī ir vajadzīga, lai garantētu, piemēram, to, ka attiecībā uz vērtīgiem publiskā sektora pamatdatiem atkalizmantošana visās dalībvalstīs ir atļauta un ka atsevišķas komerciāli aktīvas publiskās iestādes nekavē novatorisku produktu un pakalpojumu attīstību.

Arī grūtības saņemt efektīvu tiesisko aizsardzību vairākās dalībvalstīs, ja ir pārkāpti *PSI* atkalizmantošanas noteikumi, attur atkalizmantotājus no iesaistīšanās vērienīgos atkalizmantošanas projektos visā Savienībā.

Pamatprincipu, tarififikācijas režīmu, darbības jomas un izpildes mehānismu turpmāku saskaņošanu, lai novērstu iekšējā tirgus sadrumstalotību un veicinātu uz *PSI* izmantošanu balstītus pārrobežu produktus un pakalpojumus, nevar panākt, rīkojoties tikai dalībvalsts līmenī.

Attiecībā uz darbības jomu pārskatīšanas mērķis nav tieši vai netieši regulēt piekļuves tiesības publiskiem dokumentiem, kas joprojām ir tikai un vienīgi dalībvalstu kompetencē. Pārskatītie noteikumi attiektos uz dokumentu atkalizmantošanu gadījumos, kad tie ir vispārpieejami, tostarp saskaņā ar valsts noteikumiem par piekļuvi.

Pārskatīšanas mērķis nav arī reglamentēt personas datu apstrādi, ko veic publiskā sektora iestādes, vai intelektuālā īpašuma tiesību statusu, šī joma netiek skarta vairāk par to, kas jau paredzēts spēkā esošajos direktīvas noteikumos.

Ja Savienības mērogā nebūs mērķtiecīgas rīcības, tad valsts līmeņa regulatīvie pasākumi, kas jau uzsākti vairākās dalībvalstīs, varētu saasināt jau pastāvošās būtiskās atšķirības. Ja šādi esošie valsts noteikumi netiks turpmāk saskaņoti, tie traucēs iekšējā tirgus darbību. Savukārt Savienības rīcība aprobežojas ar konstatēto šķēršļu likvidēšanu vai novēršanu.

¹⁷ Apvienotās Karalistes Publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas noteikumi, 2005. gads: "publiskā sektora iestāde var atļaut atkalizmantošanu" (noteikumu 7. panta 1. punkts).

¹⁸ Pētījums par garantētu piekļuvi satiksmes un maršruta datiem un bezmaksas vispārējo satiksmes informāciju, Liona, 2010. gada 11. oktobrī.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

ar ko groza Direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²⁰,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 17. novembra Direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu²¹ izveido minimuma noteikumu kopumu, kas reglamentē dalībvalstu publiskā sektora iestāžu rīcībā esošo dokumentu atkalizmantošanu un praktiskus līdzekļus atkalizmantošanas veicināšanai.
- (2) Brīvi pieejamu datu politika, kas veicina publiskā sektora informācijas plašu pieejamību un atkalizmantošanu privātiem vai komerciāliem mērķiem, paredzot minimālus juridiskus, tehniskus vai finansiālus ierobežojumus vai vispār tos neparedzot, var būtiski stimulēt tādu jaunu pakalpojumu attīstību, kuru pamatā ir jauni šādas informācijas kombinēšanas un izmantošanas veidi. Lai to panāktu, Savienības līmenī jāizveido vienlīdzīgi konkurences apstākļi un jāvienojas par to, vai ir atļauts atkalizmantot dokumentus, taču šādus apstākļus nav iespējams izveidot, ja dalībvalstis vai attiecīgās publiskās iestādes var paredzēt atšķirīgus noteikumus un praksi.
- (3) Atļaujot atkalizmantot publiskā sektora iestāžu rīcībā esošos dokumentus, papildu labumu gūst gan atkalizmantotāji, tiešie lietotāji un sabiedrība kopumā, gan daudzos

¹⁹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

²⁰ OV C [...], [...], [...]. lpp.

²¹ OV L 345, 31.12.2003., 90. lpp.

gadījumos arī pati publiskā iestāde, jo atkalizmantošanu un tiešo lietotāju sniegtās atsauksmes informācijas turētājam ļauj uzlabot savāktās informācijas kvalitāti.

- (4) Kopš 2003. gada, kad tika pieņemts pirmais noteikumu kopums par publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu, datu (tostarp publisko datu) apjoms pasaulē ir audzis ļoti strauji un tiek radīti un vākti jauna veida dati. Līdztekus tam patlaban var novērot nepārtrauktas būtiskas pārmaiņas datu analīzes, izmantošanas un apstrādes tehnoloģiju jomā. Šī straujā tehnoloģiju attīstība ļauj radīt jaunus pakalpojumus un lietojumus, kuru pamatā ir datu izmantošana, apkopošana vai kombinēšana. Noteikumi, kas tika pieņemti 2003. gadā, vairs neatbilst šīm straujajām pārmaiņām, un tādējādi publisko datu atkalizmantošanas sniegtās ekonomiskās un sociālās iespējas var palikt neizmantotas.
- (5) Vienlaikus dalībvalstis ir izstrādājušas atkalizmantošanas politiku saskaņā ar Direktīvu 2003/98/EK, un dažās valstīs attiecībā uz brīvi pieejamiem datiem ir ieviestas vērienīgas pieejas, kuru mērķis ir atvieglot iedzīvotājiem un uzņēmumiem pieejamo publisko datu atkalizmantošanu un kuras pārsniedz direktīvā noteikto prasību minimumu. Lai nepieļautu, ka dažādu dalībvalstu atšķirīgie noteikumi kļūst par šķērslī preču un pakalpojumu pārrobežu piedāvāšanai, un nodrošinātu salīdzināmu publisko datu kopumu atkalizmantojamību uz tiem balstītos Eiropas mēroga lietojumos, ir nepieciešams vismaz pamatlīmenī saskaņot arī to, kādi publiskie dati ir pieejami informācijas atkalizmantošanai iekšējā informācijas tirgū saskaņā ar attiecīgo piekļuves režīmu.
- (6) Direktīvā 2003/98/EK nav paredzēts pienākums atļaut dokumentu atkalizmantošanu. Lēmumu atļaut vai neatļaut atkalizmantošanu pieņem dalībvalsts vai attiecīgā publiskā sektora iestāde. Vienlaikus šīs direktīvas pamatā ir valstu noteikumi par piekļuvi dokumentiem. Dažas dalībvalstis atkalizmantošanas tiesības ir skaidri sasaistījušas ar šīm piekļuves tiesībām, proti, nosakot, ka visi vispārpieejami dokumenti ir atkalizmantojami. Citās dalībvalstīs saikne starp šiem diviem noteikumu kopumiem nav tik skaidra, tādējādi radot tiesisko nenoteiktību.
- (7) Tādēļ Direktīvā 2003/98/EK būtu jāparedz skaidrs pienākums dalībvalstīm visus vispārpieejamos dokumentus atzīt par atkalizmantojamiem. Tā kā šādi tiek ierobežotas dokumentu autoru intelektuālā īpašuma tiesības, šādas piekļuves tiesību un izmantošanas tiesību saiknes tvērums būtu jāsašaurina līdz attiecīgo mērķu sasniegšanai nepieciešamajam minimumam. Šajā sakarā, ņemot vērā Savienības tiesību aktus un dalībvalstu un Savienības starptautiskās saistības, jo īpaši saskaņā ar Bernes Konvenciju par literāro un mākslas darbu aizsardzību un Nolīgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS* nolīgums), dokumenti, uz kuriem trešām personām ir intelektuālā īpašuma tiesības, būtu jāizslēdz no Direktīvas 2003/98/EK darbības jomas. Ja trešā puse būtu tāda dokumenta sākotnējais īpašnieks, kurš ir bibliotēku (tostarp universitāšu bibliotēku), muzeju un arhīvu rīcībā un kuru vēl aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības, minētais dokuments šīs direktīvas kontekstā būtu jāuzskata par dokumentu, uz kuru trešām personām ir intelektuālā īpašuma tiesības.
- (8) Piemērojot Direktīvu 2003/98/EK, nevajadzētu ierobežot tiesības, kuras publiskā sektora iestāžu darbiniekiem varētu būt saskaņā ar valsts noteikumiem.

- (9) Turklāt, ja kāds dokuments ir pieejams atkalizmantošanai, attiecīgajai publiskā sektora iestādei būtu jā saglabā tiesības izmantot dokumentu.
- (10) Direktīvas darbības jomu turpmāk attiecina arī uz bibliotēkām (tostarp universitāšu bibliotēkām), muzejiem un arhīviem. Direktīvu nepiemēro citām kultūras iestādēm, piemēram, operai, baletam vai teātrim, tostarp šādu iestāžu arhīviem.
- (11) Lai atvieglotu atkalizmantošanu, publiskā sektora iestādēm būtu jā dara dokumenti pieejami mašīnlasāmā formātā un kopā ar to metadatiem, ja iespējams un vajadzīgs, tādā formā, kas nodrošina savietojamību, piemēram, apstrādājot tos atbilstīgi principiem, kuri reglamentē saderības un izmantojamības prasības telpiskajai informācijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta Direktīvu 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*)²².
- (12) Ja tiek iekasēta maksa par dokumentu atkalizmantošanu, tai principā nevajadzētu pārsniegt reproducēšanas un izplatīšanas robežmaksas, ja vien izņēmuma kārtā tas nav pamatots ar objektīviem, pārredzamiem un pārbaudāmiem kritērijiem. Jo īpaši būtu jā ņem vērā nepieciešamība netraucēt tādu publiskā sektora iestāžu normālu darbību, kas sedz nozīmīgu daļu no darbības izmaksām, kuras saistītas ar tām uzticēto sabiedrisko uzdevumu veikšanu, izmantojot savas intelektuālā īpašuma tiesības. Pienākums pierādīt, ka maksa ir balstīta uz izmaksām un atbilst attiecīgajiem ierobežojumiem, būtu jā uzņemas publiskā sektora iestādei, kura iekasē maksu par dokumentu atkalizmantošanu.
- (13) Attiecībā uz jebkuru dokumenta atkalizmantošanu publiskā sektora iestādes var, ja iespējams, atkalizmantotājam izvirzīt nosacījumus, piemēram, liekot sniegt atsauci uz avotu. Izsniežot licences saistībā ar publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu, jebkurā gadījumā būtu jā nosaka iespējami mazāk ierobežojumu attiecībā uz atkalizmantošanu. Nozīmīga loma šajā sakarā var būt arī tiešsaistē pieejamām atklātajām licencēm, kuras piešķir plašākas atkalizmantošanas tiesības bez tehnoloģiskiem, finansiāliem vai ģeogrāfiskiem ierobežojumiem un balstās uz brīvi pieejamu datu formātiem. Tādēļ dalībvalstīm būtu jā veicina valsts izsniegto atklāto licenču izmantošana.
- (14) Lai pienācīgi īstenotu dažus šīs direktīvas elementus, piemēram, tiesiskās aizsardzības līdzekļus, atbilstību tarififikācijas principiem un ziņošanas saistības, ir vajadzīga uzraudzība, ko īsteno neatkarīgas iestādes, kuras ir kompetentas publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas jomā. Lai Savienības līmenī pieejas izmantotu konsekventi, būtu jā mudina neatkarīgo iestāžu savstarpējā koordinācija, jo īpaši izmantojot informācijas apmaiņu par paraugpraksi un datu atkalizmantošanas politiku.
- (15) Tā kā šīs direktīvas mērķi, proti, atvieglot uz publiskā sektora dokumentiem balstītu Savienības mēroga informācijas produktu un pakalpojumu izveidi, lai nodrošinātu efektīvu publiskā sektora dokumentu pārrobežu izmantošanu privātiem uzņēmumiem saistībā ar informācijas produktiem un pakalpojumiem ar pievienoto vērtību, kā arī ierobežotu konkurences kropļojumus Savienības tirgū, nav pietiekami labi sasniedzami dalībvalstīs, un tāpēc, ņemot vērā ierosināto darbību būtībai raksturīgo

²² OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.

Eiropas mērogu, ir labāk sasniedzami Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 5. pantā. Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kā noteikts minētajā pantā, šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.

- (16) Šajā direktīvā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tiesības uz īpašumu (17. pants). Nevienu no šīs direktīvas noteikumiem nevajadzētu interpretēt vai īstenot tādā veidā, kas ir pretrunā Eiropas Cilvēktiesību konvencijai.
- (17) Ir jānodrošina, ka dalībvalstis (skatīt 19. apsvērumu) ziņo Komisijai par publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas apjomu, nosacījumiem, kam atbilstīgi tā ir publiskota, un neatkarīgās iestādes darbu. Lai Savienības līmenī pieejas izmantotu konsekventi, būtu jāveicina neatkarīgo iestāžu savstarpējā koordinācija, jo īpaši izmantojot informācijas apmaiņu par paraugpraksi un datu atkalizmantošanas politiku.
- (18) Iepriekš apspriežoties ar ieinteresētajām pusēm, Komisijai, sniedzot ieteikumus, būtu jāpalīdz dalībvalstīm īstenot direktīvu konsekventi, īpaši attiecībā uz maksas noteikšanu un izmaksu aprēķinu, kā arī par ieteicamajiem licencēšanas nosacījumiem un formātiem.
- (19) Saskaņā ar dalībvalsti un Komisijas [datums] kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem, dalībvalstis ir apņēmušās pamatos gadījumos paziņojumiem par transponēšanas pasākumiem pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros izskaidrota saistība starp direktīvas elementiem un valstu transponēšanas instrumentu atbilstošajām daļām. Likumdevējs uzskata, ka attiecībā uz šo direktīvu šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (20) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 2003/98/EK,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants
Grozījumi Direktīvā 2003/98/EK

Direktīvu 2003/98/EK groza šādi:

1. direktīvas 1. pantu (Priekšmets un darbības joma) groza šādi:
 - (1) panta 2. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) dokumentiem, kuru sagādāšana ir darbība, kas neietilpst attiecīgo valsts sektora iestāžu publiskā uzdevuma jomā, kā tas noteikts ar dalībvalsts tiesību aktiem vai citiem saistošiem noteikumiem;”
 - (2) panta 2. punkta e) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“e) dokumentiem, kuri ir izglītības un pētniecības iestāžu, piemēram, izpētes iestāžu, tostarp attiecīgos gadījumos tādu organizāciju, kas izveidotas, lai nodotu izpētes rezultātus, skolu un universitāšu (izņemot universitāšu

bibliotēkas attiecībā uz dokumentiem, kas nav pētniecības dokumenti, ko aizsargā trešās puses intelektuālā īpašuma tiesības) rīcībā.”

(3) panta 2. punkta f) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“f) dokumentiem, kuri ir kultūras iestāžu, izņemot bibliotēku, muzeju un arhīvu, rīcībā.”;

(4) panta 4. punktā vārdu “Kopienas” aizstāj ar “Savienības”;

(5) panta 5. punkta beigās pievieno šādu teikumu:

“Šīs direktīvas noteikumi neskar valsts sektora iestāžu darbinieku mantiskās vai personiskās tiesības, kuras tie var izmantot saskaņā ar valsts noteikumiem.”;

2. direktīvas 2. pantā (Definīcijas) pievieno šādu punktu:

“6. “mašīnlasāms” ir tāds digitalizēts dokuments, kas ir pietiekami strukturēts, lai lietojumprogrammas spētu uzticami identificēt faktoloģiskas vienības un to iekšējo struktūru.”;

3. direktīvas 3. pantu aizstāj ar šādu:

“3. pants

Vispārējais princips

(1) Ievērojot 2. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka 1. pantā minētie dokumenti ir atkalizmantojami komerciāliem vai nekomerciāliem mērķiem saskaņā ar III un IV nodaļā izklāstītajiem nosacījumiem.

(2) Attiecībā uz dokumentiem, uz kuriem bibliotēkām (tostarp universitāšu bibliotēkām), muzejiem un arhīviem ir intelektuālā īpašuma tiesības, gadījumos, kad ir atļauta dokumentu atkalizmantošana, dalībvalstis nodrošina to, ka šie dokumenti ir atkalizmantojami komerciāliem vai nekomerciāliem mērķiem saskaņā ar III un IV nodaļā izklāstītajiem nosacījumiem.”;

4. direktīvas 4. pantu (Prasības atkalizmantošanas pieprasījumu apstrādei) groza šādi:

(1) panta 3. punkta beigās pievieno šādu teikumu:

“Tomēr bibliotēkām (tostarp universitāšu bibliotēkām), muzejiem un arhīviem šāda norāde nav jāiekļauj.”;

(2) panta 4. punkta beigās pievieno šādu tekstu:

“Viena no tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas iespējām ir pārskatīšana, ko veic neatkarīga iestāde, kurai ir piešķirtas īpašas reglamentējošās pilnvaras attiecībā uz valsts sektora informācijas atkalizmantošanu un kuras lēmumi ir saistoši attiecīgajai publiskā sektora iestādei.”;

5. direktīvas 5. pantu (Pieejamie formāti) groza šādi:
- (1) panta 1. punktā tekstu “izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus” aizstāj ar tekstu “mašīnlasāmā formātā un un kopā ar to metadatiem”;
6. direktīvas 6. pantu (Tarifikācija) groza šādi:
- (1) panta sākumā iekļauj šādus punktus:
- “1. Ja tiek iekasēta maksa par dokumentu atkalizmantošanu, kopējā summa, ko iekasē valsts sektora iestādes, nepārsniedz šo dokumentu reproducēšanas un izplatīšanas robežizmaksas.”;
- “2. Saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un pārbaudāmiem kritērijiem, ja tas ir sabiedrības interesēs un ja to apstiprina 4. panta 4. punktā minētā neatkarīgā iestāde, un neskarot šī panta 3. un 4. punktu, izņēmuma gadījumos, jo īpaši tad, ja valsts sektora iestādes rada ievērojamu daļu no savām darbības izmaksām, kuras saistītas ar tām uzticēto sabiedrisko uzdevumu veikšanu, izmantojot savas intelektuālā īpašuma tiesības, publiskā sektora iestādēm var ļaut iekasēt tādu maksu par dokumentu atkalizmantošanu, kas pārsniedz robežizmaksas.”;
- “3. Atkāpjoties no 1. un 2. punkta, bibliotēkas (tostarp universitāšu bibliotēkas), muzeji un arhīvi var iekasēt tādu maksu par to rīcībā esošo dokumentu atkalizmantošanu, kas pārsniedz robežizmaksas.”;
- (2) pašreizējais 6. panta teksts kļūst par 4. punktu;
- (3) pantā pievieno jaunu 5. punktu:
- “Pienākumu pierādīt, ka maksa noteikta atbilstīgi šim pantam, uzņemas valsts sektora iestāde, kura iekasē maksu par dokumentu atkalizmantošanu.”;
7. direktīvas 7. pantā (Pārredzamība), tekstu “kas pārsniedz robežizmaksas, vai” iekļauj pēc teksta “aprēķinot maksu”;
8. direktīvas 8. pantu groza šādi:
- (1) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:
- “Attiecīgos gadījumos izmantojot licenci, valsts sektora iestādes var atļaut atkalizmantojot dokumentus bez nosacījumiem vai arī var paredzēt nosacījumus, piemēram, norādīt avotu. Šie nosacījumi nevajadzīgi neierobežo atkalizmantošanas iespējas, un tos neizmanto, lai ierobežotu konkurenci.”;
9. direktīvas 9. pantu aizstāj ar šādu:

“9. pants

Praktiskas metodes

Dalībvalstis nodrošina, lai būtu pieejamas praktiskas metodes, kas atvieglo atkalizmantošanai pieejamo dokumentu meklēšanu vairākās valodās,

piemēram, galveno dokumentu un attiecīgo metadatu saraksti, kuriem, vēlams, vajadzētu būt pieejamiem tiešsaistē, turklāt mašīnlasāmā formātā, un portālu vietnes, kam ir saites ar decentralizētiem līdzekļu sarakstiem.”;

10. direktīvas 11. panta (Aizliegums slēgt ekskluzīvas vienošanās) 3. punkta beigās pievieno šādu teikumu:

“Tomēr šādas vienošanās, kurās iesaistītas kultūras iestādes un universitāšu bibliotēkas, tiek izbeigtas, beidzoties līguma termiņam, vai jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 20XX. gada 31. decembrī [6 gadus pēc direktīvas stāšanās spēkā].”;

11. direktīvas 12. pantu (Transponēšana) aizstāj ar šādu:

“12. pants

Dalībvalstis dara zināmus Komisijai galvenos valsts tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.”;

12. direktīvas 13. pantā (Pārskatīšana) tekstu “2008. gada 1. jūlijam” aizstāj ar [3 gadi pēc transponēšanas dienas] un pievieno šādu punktu:

“Dalībvalstis katru gadu iesniedz Komisijai ziņojumu par to, cik lielā mērā atkalizmantota valsts sektora informācija, kā arī par nosacījumiem, ar kādiem šī informācija ir publiskota, un 4. panta 4. punktā minētās neatkarīgās iestādes darbu.”;

2. pants

- (1) Dalībvalstis ne vēlāk kā pēc 18 mēnešiem pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu, kā arī minēto noteikumu un šīs direktīvas atbilstības tabulu.
- (2) Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

priekšsēdētājs